

Ar finanšu instrumentiem saistīto risku apraksts

I Dokumenta mērķis

Šī dokumenta mērķis ir iepazīstināt klientu ar riskiem, kas saistīti ar darījumiem ar finanšu instrumentiem, un brīdināt par iespējamajiem zaudējumiem, kas var rasties, saņemot ieguldījumu pakalpojumus un ieguldījumu blakus pakalpojumus. Klientam jāpievērš pastiprināta uzmanība visiem ar finanšu instrumentiem saistītajiem riskiem, kā arī patstāvīgi jāizvērtē tā piemērotība savu mērķu sasniegšanai. Klientam ir jāuzņemas visi ar finanšu instrumentiem saistītie un iespējamie riski.

Banka informē, ka zemāk minētais risku uzskaitījums nav izsmeļošs un ietver tikai būtiskākos no tiem, un darījumu veikšanas gaitā Klientam var rasties arī citi riski.

II Finanšu instrumentu tirgū pastāvošu risku raksturojums

Valsts jeb politiskais risks: risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus vai zaudēt visus savus ieguldījumus vai to daļu, ja valstī vai reģionā, kurā izvietots vai reģistrēts emitents, kurā ir investējis ieguldītājs, noris notikumi, kas iespaido valsts vai reģiona politisko vai ekonomisko stabilitāti vai turpmāku šīs valsts vai reģiona attīstību.

Ar tiesību aktu un/vai nodokļu režīma izmaiņām saistītais risks: risks, ka ieguldītājs var ciest neprognozējamus zaudējumus un citus papildus izdevumus, ja izmaiņas nodokļos vai citos tiesību aktos, valdības fiskālajā, monetārajā vai cita veida politikā negatīvi ietekmē klienta īpašumā esošo finanšu instrumentu vērtību, nodokļus, kas jāmaksā saistībā ar finanšu instrumentiem, darījuma ienesīgumu, finanšu instrumentu turēšanu, īpašumtiesību regulāciju u.tml.

Ārvalstu tiesību aktu piemērošanas risks: risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, t.sk. pilnībā vai daļēji zaudēt savu ieguldījumu, ja ieguldītāja darījumiem ar finanšu instrumentiem tiek piemēroti ārvalstu tiesību akti, t.i. tiesību akti, kas nav Latvijas Republikas tiesību akti (piem. gadījumos, kad finanšu instrumentu emitents, depozitārijs, cits finanšu instrumentu turētājs vai darījuma otrā puse ir izvietota ārvalstī), kuri var paredzēt atšķirīgus (t.sk. mazāk labvēlīgus) ieguldītāja aizsardzības, finanšu instrumentu turēšanas u.c. noteikumus, var būt neskaidri, kā arī var tikt pakļauti pastāvīgiem grozījumiem vai darījumu aprobežojumiem.

Emitenta risks: risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, ja finanšu instrumentu vērtība samazinās saistībā ar attiecīgā emitenta nespēju pildīt uzņemtās saistības, vājiem finansiālajiem rādītājiem, ekonomiskiem sarežģījumiem vai citiem līdzīgiem notikumiem, t.sk. emitenta maksātnespēju.

Saistību neizpildes risks: risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, ja finanšu tirgus dalībnieks, kuram ir saistības pret ieguldītāju vai pret Banku par labu ieguldītājam, nepilda uzņemtās saistības, ir maksātnespējīgs vai tā darbība ir apturēta.

- Tirgus risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar finanšu instrumentu pārvērtēšanu to tirgus cenas izmaiņu rezultātā. Tirgus cena var mainīties valūtas kursa, procentu likmju izmaiņu vai citu faktoru ietekmes rezultātā. Tirgus risks ietver: cenas, valūtas, procentu likmju un likviditātes risku.
- Cenas risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar finanšu instrumentu cenas svārstībām.
- Valūtas risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar tirgus valūtas kursa svārstībām, kas var gan palielināt, gan samazināt peļņu vai zaudējumus, kas tiek gūti ārvalstu valūtā.
- Procentu likmju risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar nelabvēlīgām tirgus svārstībām, kuru rezultātā mainās finanšu tirgus procentu likmes.
- Likviditātes risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar tirgus nepietiekamo likviditāti, kuras rezultātā ir apgrūtināta vai neiespējama finanšu instrumentu pārdošana vai pirkšana, t.sk. ieguldītājam vēlamajā laikā un par vēlamu cenu.
- Informācijas risks** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar to, ka nav pieejama patiesa, pilnīga un vispusīga informācija par valūtas kursiem, finanšu instrumentu cenām, tirgus tendencēm, notikumiem, emitenta finansiālo stāvokli un citiem faktoriem.
- Ar tirdzniecību ārpus tirdzniecības sesijas laika saistītais risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, ja rīkojums, kas tiek iesniegts pēc tirdzniecības sesijas beigām, tiek pazaudēts, neizpildīts vai arī izpildīts ar nokavējumu vai par neadekvātu cenu.
- Ar ārpus biržas darījumiem saistītais risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar to, ka ārpus biržas darījumi nav pakļauti konkrētiem normatīvajiem kritērijiem (līdzīgi kā biržās) un attiecīgajam tiesiskajam regulējumam, un kā rezultātā šādu darījumu veikšana var tikt pārtraukta vai nenotikt pastāvīgi, var būt apgrūtināta vai neiespējama konkrētas pozīcijas likvidēšana un/vai objektīva finanšu instrumentu vērtības noteikšana, ka arī visu ar darījumu saistīto risku noteikšana un apzināšana
- Maržinālās tirdzniecības risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest ievērojamus zaudējumus, kas var vairākkārt pārsniegt sākotnēji veiktā ieguldījuma lielumu, t.sk. zaudēt jebkurus citus papildus ieguldītos līdzekļus atvērtās pozīcijas uzturēšanai, jo maržinālajā tirdzniecībā tiek izmantots finanšu sviras mehānisms, kas ne tikai sniedz iespēju slēgt darījumus par lielāku summu nekā sniegtais nodrošinājums, bet arī ievērojami palielina iespējamus zaudējumus finanšu tirgus situācijas nelabvēlīgas izmaiņas gadījumā.
- Sistēmas risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar finanšu instrumentu turēšanas sistēmu un depozitāriju, fondu biržu, norēķinu veicēju, finanšu instrumentu turētāju un citu institūciju darbību vai bezdarbību, kā rezultātā šīs institūcijas nepilda savas saistības pret ieguldītājiem, tiek apgrūtināta norēķinu vai pārskaitījumu veikšana, vai šo institūciju turējumā esošie finanšu instrumenti tiek neatgriezeniski zaudēti.
- Elektroniskās tirdzniecības risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus saistībā ar to, ka elektroniskā tirdzniecība var atšķirties no parastās tirdzniecības, kā arī no elektroniskās tirdzniecības dažādās sistēmās, tā ir pakļauta papildus riskiem, kas ir saistīti ar ierīču un programmatūras iespējamiem bojājumiem vai darbības traucējumiem, kā rezultātā iesniegtie rīkojumi var tikt izpildīti nepareizi, ar nokavējumu vai neizpildīti vispār.
- Saziņas līdzekļu risks:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, kas radušies informatīvo, elektronisko vai attālināto apkalpošanas sistēmu traucējumu, bojājumu vai kļūdu dēļ vai arī ar tirgus infrastruktūras nepilnībām saistītu kļūdu dēļ, tajā skaitā darījumu veikšanas tehnoloģiju un vadības, uzskaites un kontroles sistēmu nepilnībām, kas saistītas ar trešo personu nesankcionētu piekļuvi, izmantojot ieguldītāju vārdu. Rezultātā iesniegtie rīkojumi var neizpildīties, kā arī ieguldītājs nevarēs savlaicīgi saņemt informāciju par savu kontu, finanšu instrumentu cenām u.c. informāciju, izmantojot internetu, attālinātas apkalpošanas sistēmas vai citus ar Banku saskaņotos saziņas līdzekļus.
- Citi riski:** risks, ka ieguldītājs var ciest zaudējumus, ja iestājas dažādi nepārvaramas varas apstākļi (piemēram, dabas stihijas, kara darbības, streiki, u.c.), ir nepatiesa vai nepilnīga informācija par emitentu, valsts pārvaldes institūciju noteiktas sankcijas un tiesu spriedumi pret emitentu vai jebkuru no darījumu partneriem un tamlīdzīgi notikumi, kas var būtiski samazināt ieguldīto līdzekļu vērtību.